

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ТРАНСПОРТУ МЕНЕДЖМЕНТУ І ЛОГІСТИКИ
КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Методичні рекомендації з виконання контрольної роботи для студентів
заочної форми навчання

з дисципліни «Бізнес-етика та корпоративна соціальна відповідальність»

Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»

Спеціальність 073 «Менеджмент»

Укладач(і): к.е.н., доцент Гращенко І.С.
(науковий ступінь, вчене звання, П.І.Б. викладача)

ВСТУП

Метою викладання дисципліни є формування у студентів системи знань з теорії та методології корпоративної соціальної відповідальності з позиції сучасних стандартів соціальної політики, соціальної звітності, етики бізнесу й прав людини та набуття ними відповідних професійних компетенцій, що забезпечують формування соціально-відповідальної поведінки.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- формування системного мислення менеджерів різних рівнів на основі новітніх підходів до управління;
- формування у студентів базових знань в області теорії і практики соціальної відповідальності;
- використання можливостей соціальної відповідальності для забезпечення сталого розвитку держави та стабільного розвитку підприємств;
- набуття навичок формування нефінансової звітності з корпоративної соціальної відповідальності.

Результати навчання, які дає можливість досягти навчальна дисципліна.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент має досягти таких **результатів навчання:**

- інтегрувати соціальну відповідальність в повсякденну діяльність компанії;
- розробляти соціальні проекти та програми;
- будувати моделі корпоративної соціальної відповідальності на різних рівнях компанії (принципи, процеси, результати);
- формувати діалог та розвивати комунікації із зацікавленими особами;
- розробляти пакет документів із визначення й нормативного закріплення базових пріоритетів у сфері корпоративної соціальної відповідальності компанії;
- створювати структури управління, що відповідають вимогам корпоративної соціальної відповідальності;
- оцінювати ефективність соціальних інвестицій та їх результативність;
- обґрунтовувати інноваційні підходи до інформаційного забезпечення системи контролю використання ресурсного потенціалу суб'єктів господарювання та органів державного сектору з урахуванням стратегії розвитку бізнесу;
- здійснювати публічні ділові комунікації задля вирішення комунікативних завдань;
- дотримуватися норм професійної етики, підтримувати врівноважені стосунки з членами колективу (команди), споживачами, контрагентами, контактними аудиторіями.

Компетентності, які дає можливість здобути навчальна дисципліна.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент має набути такі **компетентності:**

- знання основних тенденцій та особливостей розвитку соціальної відповідальності;
- знання нормативно-правових засад розвитку соціальної відповідальності, моделі корпоративної соціальної відповідальності і становлення різних типів корпоративної культури;
- здатність застосовувати критерії, показники та методика оцінювання соціальної відповідальності;
- здатність формувати механізм управління корпоративною соціальною відповідальністю;

- володіння збором й оцінкою інформації з корпоративної соціальної відповідальності для прийняття рішень і формування пропозицій до програм розвитку організації;
- вміння ідентифікувати та аналізувати очікування зацікавлених сторін організації з позицій концепції корпоративної соціальної відповідальності;
- здатність застосовувати методи та методичку аналітичного забезпечення сучасних систем менеджменту з урахуванням стратегії розвитку підприємства в умовах невизначеності, ризику або асиметричності інформації;
- здатність здійснювати оцінку ефективності корпоративної соціальної відповідальності.

Міждисциплінарні зв'язки.

Навчальна дисципліна «Бізнес-етика та корпоративна соціальна відповідальність» базується на знаннях таких дисциплін, як: «Операційний менеджмент», «Управління економічною діяльністю підприємств», «Мікроекономічний аналіз та управління» та є базою для вивчення таких дисциплін, як: «Інвестиційно-інноваційний менеджмент», «Управління операціями з експорту-імпорту», «Офісний менеджмент» та інших.

1. ВИМОГИ ДО НАПИСАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

АКТУАЛЬНІСТЬ ТЕМИ. В перекладі з латинської актуальність означає важливість, значимість в теперішній час теоретичної концепції або практичного питання, що розглядається. Тому робота може претендувати на ту або іншу ступінь актуальності лише у випадку, якщо обрана тема характеризується новизною, відповідає сучасним потребам розвитку економіки держави.

ВИСОКИЙ ТЕОРЕТИЧНИЙ РІВЕНЬ. Студент повинен аналізувати обрану тему на сучасному рівні розвитку науки, тобто використовувати в роботі ті підходи та наукові знання, закони та закономірності, які з позиції сьогодення пояснюють різноманітні явища та події. Крім того, студент повинен забезпечити високий теоретичний рівень виконання роботи, тобто розкрити в ній основні поняття та терміни, включати в зміст матеріалу лише об'єктивні факти та реальні приклади.

ДОСЛІДНИЦЬКИЙ ХАРАКТЕР. Робота повинна містити елементи дослідження, оскільки це розвиває та виховує у студентів творче мислення та навички наукового пошуку розв'язку обраної проблеми, дозволяє сформулювати систему аргументів, що обґрунтовують обрану тему. Цьому, в значній мірі, буде сприяти наявність аналітичного матеріалу та практичний досвід студента.

ПРАКТИЧНА НАПРАВЛЕНІСТЬ – це істотна і разом з цим складна вимога до роботи. Зміст даної вимоги в тому, щоб тісно пов'язати теоретичні положення з реальними задачами різноманітних суб'єктів ринку. Якщо в домашній роботі наведені практичні рекомендації або пропозиції по вдосконаленню існуючого стану чи рекомендації по зміні окремих елементів виробничого процесу і ефективність цих змін або практичних рекомендацій буде підтверджена, тоді практична направленість по обраній темі буде досягнута.

ГРАМОТНІСТЬ ОФОРМЛЕННЯ. Порушення правил цитування, оформлення літератури, стилістичні огріхи – все це знижує якість роботи. Виконання цієї вимоги виховує у студента культуру оформлення наукової роботи, яка знадобиться йому в майбутньому в практичній діяльності. Роботу необхідно оформляти у відповідності з Державним стандартом України ДСТУ 3008-96 “Документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення”.

Виконання контрольної роботи здійснюється у певній послідовності:

1 етап - вибір теми контрольної роботи студенти здійснюють самостійно, керуючись переліком, який поданий у рекомендованій тематиці. Якщо студент має бажання розробляти тему, яка не передбачена рекомендованою тематикою, він повинен узгоджувати її з викладачем.

Обираючи тему контрольної роботи, студентам необхідно врахувати відповідність її спрямованості своїм науковим і практичним інтересам, можливостям збирання первинної інформації і таке інше.

2 етап – складання плану контрольної роботи. План контрольної роботи студент складає самостійно на основі знань з лекційного курсу, практичних занять та ознайомлення з літературними джерелами. Планом передбачається:

- вступ;
- 2-3 розділи відповідно до питань в кожному, які розміщені у логічній послідовності та в яких має бути розкрито сутність обраної теми;
- висновки;
- список використаної літератури;
- додатки.

Складений студентами план обговорюється з науковим керівником, який його при необхідності корегує та затверджує.

3 етап – підбір та вивчення літератури. Студент складає бібліографію, у чому йому надає допомогу науковий керівник.

При опрацюванні літератури студент робить конспективні записи, виписки окремих даних, цитат. Слід обов'язково записувати прізвище та ініціали автора книги (брошури, статті тощо), а також назву публікації, видавництво, місто, рік видання та номери сторінок. Все це стане до нагоди при використанні виписаних матеріалів у контрольній роботі, з метою посилання на першоджерела.

4 етап – написання та оформлення роботи. Зібраний на посередньому етапі матеріал класифікується, систематизується та опрацьовується відповідно до послідовності пунктів плану контрольної роботи. У разі необхідності підбирається додаткова інформація.

На цьому ж етапі проводяться розрахунки, обґрунтовуються пропозиції, формуються висновки, підбираються ілюстрації (схеми, графіки таблиці) та здійснюється редагування. Завершується цей етап оформленням контрольної роботи згідно з вимогами, які перелічені у третьому розділі методичних вказівок.

Контрольна робота відкривається титульним аркушем, на якому вказані назва вузу та кафедри; тема контрольної роботи; прізвище, ім'я та по батькові автора, рік написання роботи та інші відомості, які ідентифікують домашню роботу.

Далі після титульного аркуша розташовується сторінка змісту, де наводиться перелік розділів та параграфів контрольної роботи з посиланням на номер сторінки з якої вони починаються.

Текст основних частин поділяють на розділи та параграфи. Назви розділів записують у вигляді заголовків великими літерами, переноси слів у заголовках не дозволяються, крапки після заголовків не ставлять. Розділи нумерують по черзі арабськими цифрами. Назви параграфів записують у вигляді заголовків малими літерами, крім першої великої. Параграфи нумерують двома цифрами, де першою є цифра відповідного розділу, а через крапку ставиться номер підрозділу. Наприклад, для розділу 1 параграфи нумеруються 1.1, 1.2, відповідно до розділу 2 – 2.1, 2.2, і т.д.. Відстань між заголовками та текстом становить 1 або 1.5 інтервалу в комп'ютерному наборі. Заголовки розділів роботи слід розташовувати по середині рядка, при цьому, назву розділів слід друкувати великими літерами без крапки у кінці, не підкреслюючи. В назвах параграфів великою літерою друкують тільки першу.

Вступ, кожний розділ, висновки та пропозиції, список використаної літератури, кожен додаток розпочинається з нової сторінки.

Текст контрольної роботи друкують на аркушах з одного боку білого паперу формату "А-4" (210 x 297 мм.) на комп'ютері через 1,5 інтервали.

Текст контрольної роботи друкують, залишаючи поля таких розмірів: лівий – 30 мм, правий - 10 мм, верхній та нижній – 20 мм.

Шрифт друку повинен бути 14 Times New Roman з однаковою щільністю тексту, стрічка – чорного кольору середньої жирності. Нумерація сторінок контрольної роботи подають арабськими цифрами.

Першою сторінкою роботи є титульний аркуш, який включається до загальної нумерації сторінок, не проставляючи його номера, другою сторінкою є зміст – номер не проставляється. Наступні сторінки нумерують у правому верхньому кутку сторінки без крапки в кінці, починаючи з вступу третьої сторінки

Контрольна робота завершується останньою сторінкою – списком літератури, список використаної літератури має суцільну нумерацію, (остання нумерована сторінка) Додатки в загальну кількість сторінок не входить.

Скорочення слів у тексті роботи та ілюстраціях до неї, крім загальноновизнаних аббревіатур, допускається тільки після наведених повних та скорочених (в дужках) слів та понять.

Всі таблиці нумеруються в межах кожного розділу двома арабськими цифрами, які роз'єднані крапкою. Перша з них вказує номер розділу, друга - порядковий номер таблиці у цьому розділі. Кожна таблиця повинна мати тематичний заголовок, який розміщується безпосередньо над таблицею.

Ліворуч над тематичним заголовком пишуть слово "Таблиця" і вказують її номер, перша цифра – номер розділу, друга – номер таблиці, наприклад:

Таблиця 1.1

Світовий експорт товарів і послуг, 2013-2017рр.
(млрд..дол.США)

	Темпи зростання %				
	2013	2014	2015	2016	2017
Експорт товарів					
Експорт послуг					

Джерело:[23]

У таблицях слід зазначати одиниці виміру. Якщо всі одиниці виміру є однаковими для всіх показників таблиці, вони наводяться у заголовку. Одиниці виміру мають наводитись у відповідності до стандартів. Чисельні величини у таблиці повинні мати однакову кількість десяткових знаків. Заголовки колонок таблиць починаються з великої літери.

Таблиці і рисунки, що за розміром займають цілу сторінку, виконуються на окремих листках, які нумеруються послідовно в залежності від зв'язку їх з текстом або виносяться в додатки з відповідним посиланням у тексті. При використанні таблиць, рисунків з літературних джерел чи зроблених за даними цих джерел, обов'язково потрібне посилання на відповідні джерела.

При використанні рисунків та графіків слово "Рис." з номером розташовуються під рисунком або графіком і назва ілюстрації записуються поряд, перша цифра – номер розділу, друга – номер рисунка.

Наприклад:

Рис. 2.3 Темпи зростання обсягів міжнародної торгівлі та світового ВВП (2005-2009 рр.)

Джерело:[12]

Формули, які використовуються в тексті, мають також бути пронумеровані двома цифрами: перша - номер розділу, а друга, після крапки, порядковий номер формули в розділі. Номер формули ставиться в дужках справа після формули. Значення символів треба ставити відразу після формули. Наприклад:

$$Ц_{\text{сиф}} = (Ц_{\text{фоб}} + \Phi) * A, \quad (1.1)$$

де $Ц_{\text{сиф}}$ і $Ц_{\text{фоб}}$ – відповідно ціни на продукцію з врахуванням транспортування на умовах СІФ і ФОБ,

Φ – вартість фрахту (перевезення від порту відправлення до порту призначення),

A – ставка страхування вантажу під час перевезення водним шляхом.

Слід звернути увагу на правильне оформлення наскрізно пронумерованого списку використаної літератури, куди записуються всі використані автором

джерела. Приклад оформлення літературних джерел здійснюється відповідно до ДСТУ ГОСТ 7.1.2007

У списку використаної літератури джерела перераховуються в алфавітному порядку.

Додатки до кваліфікаційної роботи оформляються таким чином: у правому куті аркуша пишуть слово "Додаток" та вказують його порядковий номер (А, Б, В, Д і т.д. буква Г не проставляється). Додатки в загальну кількість сторінок не входять.

Остаточна оформлена Контрольна робота підписується студентом на титульному аркуші та у зброшурованому вигляді здається на кафедру міжнародного бізнесу для рецензування та прийняття науковим керівником рішення щодо можливості допуску роботи до захисту.

Варіант обирається у відповідності до номеру по списку студента.

Номер по списку студента (остання цифра)									
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Номер питання									
10	1	2	3	4	5	6	7	8	9
20	11	12	13	14	15	16	17	18	19
30	21	22	23	24	25	26	27	28	29
40	31	32	33	34	35	36	37	38	39

Тематика дослідження.

- 1.Наукові підходи до визначення сутності соціальної відповідальності. Ознаки та критерії соціальної відповідальності.
2. КСВ в системі управління організацією. Впровадження КСВ у практики і процедури компанії.
- 3.Соціальна відповідальність у системі сталого розвитку. Види соціальної відповідальності.
4. Концепція зацікавлених сторін: ідея, історія, сутність. Соціальні інвестиції, їх сутність і значення. Гармонізація інтересів сторін і суб'єктів соціально-трудових відносин на принципах соціального партнерства.
- 5.Підстави соціальної відповідальності. Принципи соціальної відповідальності.
6. Сутність соціальної відповідальності людини. Відповідальність, повноваження, обмін інформацією.
7. Оцінка результативності корпоративної соціальної відповідальності.
- 8.Параметри розвитку соціальної відповідальності людини. Сутність суспільного руху за соціальну відповідальність.
- 9.Соціальна відповідальність держави. Соціальна держава.
10. Інформаційна політика і соціальна звітність. Нормативно-правові засади розвитку соціальної відповідальності.
- 11.Історія становлення та розвитку корпоративної соціальної відповідальності.
- 12.Сутність концепції корпоративної соціальної відповідальності.
- 13.Принципи корпоративної соціальної відповідальності.
- 14.Організація діяльності з соціальної відповідальності підприємства.
- 15.Американська модель корпоративної соціальної відповідальності.
- 16.Європейська модель корпоративної соціальної відповідальності.

17. Японська модель корпоративної соціальної відповідальності.
18. Корпоративна соціальна відповідальність у внутрішньому середовищі.
19. Особливості соціальної відповідальності партнерів соціально–трудових відносин.
20. Міжнародне законодавче регулювання трудових відносин на основі соціальної відповідальності бізнесу(СВБ). Забезпечення достойної праці у системі КСВ.
21. Соціальний звіт як явище. Корпоративний соціальний звіт. Соціальна звітність та оцінка результативності корпоративної соціальної відповідальності.
22. Корпоративне громадянство.
23. Практика трудових відносин крізь призму концепцій корпоративної соціальної відповідальності та корпоративного громадянства в Україні.
24. Складові зовнішньої відповідальності бізнесу. Рівні зовнішньої відповідальності бізнесу.
25. Формування відносин із працівниками на засадах КСВ. Способи реалізації потреб соціальних груп підприємством.
26. Соціальна відповідальність бізнесу у розрізі об'єктів відповідальності.
27. Оцінка рівня соціально орієнтованих витрат підприємства.
28. Новітні інструменти стратегічної корпоративної філантропії.
29. Соціально відповідальний маркетинг.
30. Відповідальне управління ланцюгом постачання.
31. Відповідальність компаній щодо партнерів по бізнесу.
32. Сутність екологічної відповідальності. Функції екологічної відповідальності.
33. Проблема вимірювання соціального внеску (соціального ефекту діяльності) організації.
34. Критерії визначення екологічно відповідальної компанії. Елементи екологічної відповідальності бізнесу. Шляхи посилення екологічної відповідальності.
35. Еволюція концепцій екологічної відповідальності. Досвід реалізації принципів екологічної відповідальності.
36. Соціально відповідальні відносини бізнесу з суспільством та територіальними громадами.
37. Стратегія соціально відповідальної поведінки в ринковому середовищі.
38. Моніторинг економічних результатів функціонування соціальних об'єктів.
39. Нефінансова звітність як інструмент розвитку соціальної відповідальності підприємства. Нефінансова звітність у світі та в Україні.
40. Стандарти підготовки не фінансового звіту. Процес підготовки звіту.
41. Правова та позаправова соціальна відповідальність. Концептуальні основи розвитку корпоративної соціальної відповідальності.
42. Регулювання відносин у сфері праці на принципах соціального партнерства та соціально відповідальної поведінки.
43. Критерії, показники та методика оцінювання соціальної відповідальності.
44. Фактори ефективності функціонування інструментів КСВ в управлінні організацією.
45. Рівні соціальної відповідальності бізнесу. Показники соціальної відповідальності бізнесу.
46. Соціальні аспекти соціальної відповідальності. Економічні аспекти соціальної відповідальності.
47. Зовнішні та внутрішні чинники розвитку соціальної відповідальності в Україні.
48. Соціальна відповідальність як чинник підвищення ефективності функціонування підприємства.
49. Основні перешкоди впровадження соціальної відповідальності в Україні.
50. Перспективи розвитку програм соціальної відповідальності бізнесу в Україні.
51. Активізація діяльності підприємств щодо розвитку соціально відповідального бізнесу.
52. Напрямки державної політики сприяння розвитку соціальної відповідальності бізнесу в Україні.

53. Форми соціального діалогу та їх роль в системі забезпечення соціально відповідальної поведінки.

Основні рекомендовані джерела

Основна:

1. Колот А.М., Грیشнова О.А., Герасименко О.О. Соціальна відповідальність : Навч. посіб. Київ: КНЕУ, 2015. 519 с.
2. Корпоративна соціальна відповідальність бізнесу : Монографія/ під. заг. ред. Буковинської М.П. Київ: ЦП «Компринт», 2015. 297 с.
3. Корпоративна соціальна відповідальність: Навчальний посібник /укл. М. В. Матушкіна. Старобільськ, 2017. 201 с.
4. Кузьмін О. Є. Соціальна відповідальність : Навчальний посібник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2016. 328 с.
5. Олійник О. О. Соціальна відповідальність: Навчальний посібник. Рівне: НУВГП, 2016. 222 с.
6. Охріменко О. О., Іванова Т. В. Соціальна відповідальність: Навчальний посібник. Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут». 2015. 180 с.
7. Соціальна відповідальність: практичний аспект: навч. посіб. / О. Є. Кузьмін, О. В. Пирог, Л. І. Чернобай, Н. С. Станасюк, І. І. Пасінович. Київ: Видавничий дім «Кондор», 2020. 244 с.
8. Шаповал В. М. Соціальна відповідальність бізнесу в структурі управління економікою : монографія. Дніпропетровськ: ДВНЗ «НГУ», 2015. 357.

Додаткова:

1. Амосов О.Ю. Соціальна відповідальність влади і бізнесу як умова сталого розвитку. Стійкий розвиток в умовах соціально-орієнтовної економіки : монографія. Харків: «Смугаста типографія», 2016. С. 16-25. URL: <http://www.repository.hneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/12964>.
2. Балусева О. В. Соціально-відповідальність: навч. посіб. / О. В. Балусева, О. В. Боднарук. Маріуполь: ДонДУУ, 2017. 284 с.
3. Гирик О., Денис О., Дубовик О., Жеребило І. Корпоративна соціальна відповідальність : підручник. Київ: УБС НБУ, 2017.
4. Котлер Ф. Корпоративна соціальна відповідальність. Як зробити якомога більше добра для вашої компанії та суспільства. Київ: Стандарт, 2015. 302с.
5. Лазоренко О., Колишко Р. та ін. Посібник із КСВ. «Базова інформація з корпоративної соціальної відповідальності». Київ: Видавництво «Енергія», 2018.
6. Олійник О. О. Корпоративна соціальна відповідальність в системі управління персоналом підприємства. Соціально-трудові відносини: теорія та практика. 2015. No 1. С. 142-147. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/stvttp_2015_1_17.
7. Професійна і прикладна етика : навчальний посібник / за заг. ред. Коцура В. П. Переяслав-Хмельницький: Препринт, 2016. 314 с.
8. Сабецька Т. І. Соціальна відповідальність як філософія формування ефективної кадрової політики підприємства. Економіка та держава. 2018. No 4. URL: <http://www.economy.in.ua/?op=1&z=4030&i=10>.
9. Ярова В. В. Категорія «соціальна відповідальність» : теоретичні джерела, еволюція підходів до визначення, практика розвитку. Вісн. Акад. праці і соц. відносин Федерації профспілок України. 2016. No 4.13.

Інформаційні ресурси

1. <https://www.pngwing.com/ru/free-pngpbkzd>
2. <https://studix.eu/ru/evropejskaya-vysshaya-shkola-byznesa/>
3. <https://eba.com.ua/about-us/>
4. <https://globalcompact.org.ua/>

5. [URL:http://www.un.org.ua/ua/tsili-rozvytku-tysiacholittia/tsili-stalohorozvytku](http://www.un.org.ua/ua/tsili-rozvytku-tysiacholittia/tsili-stalohorozvytku)
6. <https://cyberleninka.ru/article/n/korporativnaya-sotsialnayaotvetstvennost-v-ukraine-v-kontekste-mirovogo-opyta>
7. <https://www.ppv.net.ua/uploads/work>
8. <https://www.coursera.org/>
9. <https://prometheus.org.ua/>

Зразок оформлення титульної сторінки контрольної роботи

НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет транспорту менеджменту і логістики
Кафедра менеджменту зовнішньоекономічної діяльності підприємства

КОНТРОЛЬНА РОБОТА

з дисципліни «Бізнес-етика та корпоративна соціальна відповідальність»

Виконав:
студент III курсу групи 303
ОПП «Менеджмент
зовнішньоекономічної діяльності»
Колісник І.В.

Науковий керівник:
доц. Гращенко І.С.

КИЇВ – 2021

Приклади оформлення бібліографічного опису у списку джерел, який наводять у курсовій роботі

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги: Один автор	Гребельник О. П. Основи зовнішньоекономічної діяльності: підруч. 3-є вид. перероб. І доп. / О.П. Гребельник – К., 2008.
Два автори	Должанський І. З. Загорна Т. О. Конкурентоспроможність підприємства. Навч. посіб./ І.З. Должанський, Т.О. Загорна. – К., 2006.
П'ять і більше авторів	Психологія менеджмента / [Власов П. К., Липницький А. В., Луцихина И. М. и 12із] ; 12із. 12із.. Г. С. Никифорова. — Х., 2007.
Без автора	Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності / За 12із.. І. І. Дахна. –К., 2006.
Багатотомний документ	Межгосударственные стандарты: каталог в 6 т. / [сост. Ковалева И. В., Рубцова Е. Ю.; 12із.. Иванов В. Л.]. –Львов , 2005.
Матеріали конференцій, з'їздів	Економіка, менеджмент, освіта в системі реформування агропромислового комплексу : матеріали Всеукр. Конф. Молодих учених-аграрників [«Молодь України і аграрна реформа»], (Харків, 11—13 жовт. 2000 р.) / М-во аграр. Політики, Харк. Держ. Аграр. Ун-т 12із. В. В. Докучаєва. — Х., 2000..
Словники	1. Тимошенко З. І. Болонський процес в дії : словник-довідник основ. Термінів і понять з 12із.. Навч. Процесу у вищ. Навч. Закл. /З. І. Тимошенко, О. І. Тимошенко. — К., 2007. 2. Європейський Союз: словник-довідник / [12із..- упоряд. М. Марченко]. — 2-ге вид., оновл. — К., 2006.
Законодавчі та нормативні документи	1. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16.04.1991р. // Укр. Митниця: Довідник. – К., 1993. 2. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року, № 254/96-ВР. 3. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року., N 436-IV.
Бібліографічні покажчики	Куц О. С. Бібліографічний покажчик та анотації кандидатських дисертацій, захищених у спеціалізованій вченій раді Львівського державного університету фізичної культури у 2006 році / О. Куц, О. Вацеба. – Львів : Укр. Технології, 2007. — 74 с.
Дисертації	Петров П. П. Управління 12із.12рентоспроможністю: 12із.. Доктора 12із..-мат. Наук : 01.03.02 / Петров Петро Петрович. – К., 2005. – 276 с.
Частина книги, періодичного, продовжаного видання	Плотников М. TQM: 14 базових положень менеджмента на основі качества // Менеджмент і менеджер, 2008. № 11 – 12. – С. 66-68.
Електронні ресурси	Козак Н. Управління неформальними корпораціями України.: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.management.com.ua/hrm/hrm085.html